

GAZETA POLSKA

Bukowiny

Видання громадської організації
«Чернівецьке обласне Товариство польської культури
ім. Адама Міцкевича»

Nr 152-153 (734-735)

Grudzień 2019 r.

Ukazuje się od 30 lipca 1883 roku

Pismo społeczne, gospodarcze i literacko-kulturalne

Wesołych Świąt!

**Droga Bukowińska Rodzino!
Drodzy Rodacy!**

Nadchodzące Święta Bożego Narodzenia niosą ze sobą wiele radości oraz refleksji dotyczących minionego okresu i planów na nadchodzący Nowy Rok.

W tych wyjątkowych dniach chcemy Państwu życzyć wiele zadowolenia i sukcesów z podjętych wyzwań. Radosnych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia w gronie najbliższych osób, w miłości, radości i ciepłej atmosferze. Sukcesów w pracy i wytrwałości w realizacji planów.

**W Wigilię Bożego Narodzenia
Gwiazda Pokoju drogę wskaże.
Zapomnijmy o uprzedzeniach,
otwórzmy pudła słodkich marzeń.
Niechaj Aniołki z Panem Bogiem,
jak Trzej Królowie z dary swymi,
staną cicho za Twoim progiem,
by spełnić to, co dotąd było snami.
Ciepłem otulmy naszych bliskich
i uśmiechnijmy się do siebie.
Świąt magia niechaj zjedna wszystkich,
niech w domach będzie Wam jak w niebie...**

**WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO
2020 ROKU!!!**

Zarząd Główny Organizacji Społecznej
„Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej
im. Adama Mickiewicza”
Redakcja „Gazety Polskiej Bukowiny”

*Błogosławionych Świąt
Bożego Narodzenia,
pełnych ciepła i radości chwil
spędzonych przy wigilijnym stole
oraz wszelkiej pomyślności
w Nowym Roku 2020*

życzy

*Adam Kwiatkowski
Sekretarz Stanu
Kancelaria Prezydenta RP*

Uroczysta Akademia

Obchody 30. rocznicy Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza

Ciąg na str. 4-5

Spółeczność polska w historii Czerniowiec i Bukowiny

(na 30. rocznicę powstania Czerniowieckiego Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza)

Bukowina z dawnych czasów była jednym z najbardziej wielo-narodowościowych regionów Europy Środkowo-Wschodniej. Już od średniowiecza oraz nowych czasów pojawiają się tu reprezentanci również polskiego etosu. Po przyłączeniu terytorium wspomnianego obwodu historycznego do składu Cesarstwa Austriackiego w 1775 r. polscy urzędnicy, rzemieślnicy, chłopi zaczęli masowo przesiedlać się na te tereny tak z terytorium Galicji, jak również z innych ziem pol-skich w poszukiwaniu lepszego losu i sytuacji materialnej.

Po uzyskaniu przez Bukowinę statusu kraju autonomicznego Cesarstwa Austriackiego w 1854 r., potwierdzonego przez konstytucję krajową 1861 r., przed Polakami, tak jak również przed innymi społecznościami narodowościowymi kraju, otworzyły się możliwości rozwoju swego ruchu narodowościowego w nowo powstałym Księstwie bukowińskim. Złączyli się oni i stworzyli w 1869 r. Polskie Towarzystwo Bratniej Pomocy oraz Czytelnię Polską, które coraz częściej łączyły się pod jedną nazwą – „Czytelnia polska” w Czerniowcach. Wśród założycieli tej instytucji społecznej byli prawnik, pisarz Aleksander Morgenbesser, posiadacz ziemski Karol Brunarski, ksiądz Ignacy Kornicki, rzemieślnik Grzegorz Smulski oraz in. Towarzystwo owocnie wprowadzało w życie inicjatywy dobroczynne i kulturalno-oświatowe na terenie miasta i kraju w ciągu lat 1869-1940 (po 1914 r. – z przerwami).

Podstawowe kierunki działalności oraz inicjatywy kulturalne tak Czytelnia Polskiej, jak również całej Polonii krajowej powstawały i były uzmysławiane w prawdziwym centrum wszystkich Polaków bukowińskich i czerniowieckich – Domu Polskim w Czerniowcach. Także sporo Domów Polskich działało w te czasy w miasteczkach i wsiach po całej Bukowinie.

Rozkwit Polonii Bukowińskiej przypada na drugą połowę XIX – pocz. XX w. Liczba Polaków w regionie w przeddzień Pierwszej wojny światowej zbliżała się do 50 tysięcy osób. Wiele polskich imion stały się nieodłączną częścią życia Wspólnoty bukowińskiej. Powiedzmy, nie można wyobrazić sobie Czerniowiec bez honorowego obywatela, honorowego prezydenta miasta Antoniego Kochanowskiego, architektów, którzy projektowali żydowski Dom Narodowy lub cerkiew św. Paraskiewy, znanej na cały świat artystki Heleny Modrzejewskiej, która rozpoczynała swoją karierę artystyczną w tym i w Czerniowcach, Bukowińczyka, profesora Uniwersytetu Warszawskiego ś. p. Kazimierza Feleszki, etc.

Działalność organizacji polskich i Polskiego Domu Narodowego w Czerniowcach, jak również innych organizacji narodowościowo-kulturowych oraz domów narodowych, została wstrzymana po ostatecznym przejściu w 1944 r. Bukowiny Północnej do składu USRR, a więc do ZSRR.

Wraz z początkiem „pierestrojki” w ZSRR (druga poł. lat 80. XX w.) rozpoczęło się odrodzenie ruchu narodowościowo-kulturowego w obwodzie Czerniowieckim. W tym czasie w obwodzie pozostało około 5 tys. obywateli pochodzenia polskiego, w tym w Czerniowcach około 2,5 tys. W grudniu 1989 r. grupa inicjatywna Polaków obwodu Czerniowieckiego, mianowicie Jan Drozdowicz, Eberhard Gorodecki, Leopold Kałakajło, Jadwiga Kuczabińska, Ludwik Markulak, Tadeusz Rogowski, Jan Trusz, Olga i Elżbieta Fifar (Czerniowiec), Michał Klusyk (wieś Panka), Jadwiga Kriczko (Storożyniec), Katarzyna Drozdyc (wieś Stara Huta/Stara Krasnoszora) Maria Malicka (wieś Dolne Piotrowce/Nyżni Petriwci), Walentyna Wyszniak (wieś Tereblecz) tworzą polską organizację społeczną – Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza. Pierwszym prezesem

Zarządu była p. Jadwiga Kuczabińska. Statut Towarzystwa został zarejestrowany przez władzę obwodową 21 lutego 1990 r., a świadectwo rejestracyjne pierwsza postradziecka instytucja polonijna kraju otrzymała 21 grudnia 1992 r. na podstawie decyzji przedstawiciela prezydenta Ukrainy w obwodzie Czerniowieckim. W tym samym czasie powstają organizacje polonijne jako Oddziały Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza w w/w miejscowościach. Warto zauważyć, że Towarzystwo było wśród tych regionalnych organizacji polskich, które założyła Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie. Bukowinę przedstawiała jako Prezes Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza Pani Jadwiga Kuczabińska, która weszła do składu pierwszego Zarządu Federacji.

Zgodnie ze Statutem głównymi kierunkami w działalności Towarzystwa

wznowienie działalności byłej własności społeczności polskiej – Polskiego Domu Narodowego. Po trwałych dyskusjach z władzami miasta Czerniowiec, które aktywnie prowadziła Pani Prezes, w listopadzie 1992 r. zarząd otrzymał klucze od czterech pomieszczeń o powierzchni 110 m2 w budowl historycznego Domu Polskiego przy ul. O. Kobyłańskiej 36. (Za czasów radzieckich w dużej Sali historycznego Domu Polskiego działało kino im. Zoi Kosmodemiańskiej, a w tych czterech pokojach była

(Czerniowiec, „Gazeta Polska”, 30 lipca 1883 r.: „My Polacy chcemy być w Państwie, w którym żyjemy – elementem jego porządku, spokoju i społecznej zgody”).

To jest hasłem i Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza. O tym świadczy artykuł programowy w pierwszym numerze odrodzonej „Gazety Polskiej Bukowiny” (Czerniowiec, „GPB”, nr. 1-2, wrzesień, 2007).

W tej chwili Towarzystwo liczy 6 Oddziałów – w Czerniowcach, Storożyncu, Starej Hucie, Dolnych Piotrowcach, Terebleczu i Kocmaniu.

Siedzibą Towarzystwa, stanął Dom Polski w Czerniowcach. Oddział Towarzystwa w Pance też ma swój historyczny Dom Polski,

było wyznaczono – odrodzenie szkolnictwa polskiego oraz odrodzenie i poszerzenie w wielonarodowościowym środowisku bukowińskiej tradycji i kultury polskiej. Była odrodzona działalność chóru „Lutnia” (kierownik Michał Makłowicz), powstał góralski zespół folklorystyczny „Wianeczek” w Dolnych Piotrowcach (kierownik Maria Malicka). Nauczanie języka polskiego w czerniowieckiej szkole średniej Nr 5 rozpoczęło się w formie zajęć fakultatywnych, które prowadziła P. Bronisława Małanczuk. Zapotrzebowania rosły, jak również zwiększała się ilość dzieci, młodzieży i ich rodziców, pragnących opanować język ojczysty. Z początkiem roku szkolnego 1993-1994 otwarto Polską Szkołę Niedzielną przy szkole średniej Nr 26 (dziś Gimnazjum Nr 3). Przyczynili się do tego: dyrektor szkoły P. Bogdan Czortyk oraz członek zarządu i jeden z założycieli TKP im. Adama Mickiewicza P. Ludwik Markulak i jego córka Łucja Uszakowa. Uruchomiono wówczas siedem klas i grupę dorosłych.

Dzięki aktywnej działalności prezesa Towarzystwa w Storożyncu Jadwigi Kriczki Kościół p.w. Św. Anny został przekazany parafianom. W tych czasach to było jeszcze bardzo problematyczne.

Przed Towarzystwem także powstało ważne i skomplikowane zadanie –

kasa biletowa). Jednak, przebywały one w dość zaniedbanym stanie i potrzebowały remontu generalnego. Pierwsze prace remontowe w odrodzonej części Polskiego Domu Narodowego zostały przeprowadzone przez członków Towarzystwa, mieszkańców Czerniowiec p. p. Józefa Kmiecica, Stanisława Tomasza, Wiktora Rybki, Karola Grymskiego, Jana Drozdowicza, Adolfa Wolańskiego. Pomagały im w przygotowaniu codziennych posiłków p. p. Józefa Rybka, Adela Grymska, Lidia Łuptowicz, Gizela Kmiec, Lubow Zinzuk i in. W sprzątaniu i wywożeniu wielu ton śmieci Towarzystwu pomagali studenci Wydziału Historii Uniwersytetu Czerniowieckiego wówczas jeszcze Państwowego Uniwersytetu im. Jurija Fedkowycza (kurator doc. Władysław Strutyński), którzy uczyli się języka polskiego, a także uczniowie szkoły zawodowej pod kierownictwem Ludwika Markulaka. Dopiero po tych pracach członkowie Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza w Czerniowcach otrzymali możliwość wprowadzać w życie społeczności bukowińskiej ukierunkowane inicjatywy kulturalne, edukacyjne, społeczne.

Od samego początku swojej działalności (XIX st.), organizacje polskie na Bukowinie kierowały się hasłem, które było wydrukowane w pierwszym numerze „Gazety Polskiej”

który pod kierownictwem Prezesa Oddziału Pana Michała Klusyka został odremontowany i poświęcony.

Za podaniem Zarządu Głównego, Rada Rejonowa w Głęboce przekazała budynek dla DP w Terebleczu. Ale tu jeszcze sporo do zrobienia. DP w Czerniowcach, Pance zostały odremontowane i przebudowane przez członków Towarzystwa dzięki pomocy Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” (Warszawa).

W 1998 roku na stanowisko Prezesa, za podaniem Pani Prezes Jadwigi Kuczabińskiej, członkowie Towarzystwa wybierają Władysława Strutyńskiego, docenta Katedry Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach. Pani Jadwiga za tak poważną działalność po odrodzeniu ruchu polonijnego w obw. Czerniowieckim, według propozycji nowego Zarządu, została mianowana Honorowym Prezesem Towarzystwa.

Według inicjatywy nowego Zarządu było rozpoczęto w 2000 roku na większą skalę prace rekonstrukcyjno-remontowe w czterech pokojach, przekazanych przez radę miejską Towarzystwu w historycznym Domu Polskim. (ciąg dalszy w nr 153)

Doc. Władysław STRUTYŃSKI,
Prezes Zarządu Głównego.

Warszawa,
30 listopada 2019 roku

KANCELARIA
PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Adam Kwiatkowski

Organizatorzy oraz Uczestnicy
uroczystej Akademii z okazji
30. rocznicy
powstania Obwodowego
Towarzystwa
Kultury Polskiej
im. Adama Mickiewicza
Czerniowce, Ukraina

*Szanowny Panie Prezesie,
Drodzy Rodacy,
Szczerniowscy Państwo,*

w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy oraz własnym, serdecznie pozdrawiam wszystkich Państwa, zgromadzonych na obchodach 30. rocznicy powstania Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach. Z okazji tego pięknego jubileuszu, składam gratulacje całemu Zarządowi oraz wszystkim członkom organizacji.

Jestem wdzięczny za ogrom Państwa pracy społecznej włożonej w odrodzenie i promowanie polskiej kultury i tradycji tutaj, w Czerniowcach. Znacząco przyczynia się ona do podtrzymania tożsamości narodowej wśród środowisk polskich na Ukrainie. Współpraca z polskimi uniwersytetami ułatwia naszym młodym Rodakom zamieszkałym poza Ojczyzną podtrzymywanie kontaktów z ich rówieśnikami w Polsce oraz pogłębianie znajomości języka polskiego. Wyrażam nadzieję, że efekty dalszej działalności organizacji będą równie owocne.

Szczególne podziękowania kieruję do Pana Prezesa Władysława Strutyńskiego. Wyrazem uznania dla Pana działalności i osiągnięć jest odznaczenie państwowe – Krzyż Oficerski Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, którym został Pan uhonorowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podczas uroczystych obchodów Dnia Polonii i Polaków za Gramscą, 2 maja 2018 roku w Pałacu Prezydenckim. Gratuluję tak zaszczytnego wyróżnienia, które jest jednocześnie wyrazem uznania dla pracy całej organizacji.

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy oraz własnym, serdecznie pozdrawiam wszystkich obecnych na dzisiejszej uroczystości. Życzę niezapomnianych wrażeń artystycznych oraz pomyślności z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

2 wyrazami szacunku,

[Signature]

Winnica, 22.11.2019 r.

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Winnicy
KG. WINN.2622.46.2019

**Organizacja Społeczna
„Obwodowe Towarzystwo
Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza”**

Szanowni Państwo,
Serdecznie dziękuję za zaproszenie na uroczystą Akademię z okazji 30-ej rocznicy powstania Towarzystwa Kultury Polskiej w Czerniowcach. Niestety podjęte wcześniej zobowiązania uniemożliwiają mi udział w obchodach tego pięknego jubileuszu. Jestem przekonany, że wspólne świętowanie rocznicy przysporzy Państwu wiele radości i dostarczy niezapomnianych wrażeń.

Dziękując za Państwa trzydziestoletnią aktywną pracę, pragnę złożyć najserdeczniejsze życzenia dalszych sukcesów, zarówno w życiu społecznym, jak i zawodowym, a przede wszystkim w życiu prywatnym. Liczę też na kontynuację podjętych przez Państwo inicjatyw, dzięki którym propagujecie Państwo język polski i polską kulturę.

Z zyczeniami powodzenia i wyrazami szacunku,

[Signature]
Damian Ciarcinski
Konsul Generalny RP w Winnicy

Ul. Owodowa 51
21050 Winnica, Ukraina
www.winnica.msz.gov.pl

Lublin, 28 listopada 2019 r.

**Szanowny Pan
Prof. Władysław Strutyński
Prezes Zarządu Głównego
Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej
im. Adama Mickiewicza**

Szanowny Panie Prezesie,
serdecznie dziękuję za zaproszenie do udziału w obchodach jubileuszu 30-lecia Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza. Niestety ze względu na obowiązki służbowe nie będę mógł uczestniczyć w tak pięknym wydarzeniu.

Proszę przyjąć wyrazy uznania za dotychczasową pracę nad krzewieniem kultury polskiej i wychowanie młodzieży w duchu Polskości.

W tym uroczystym dla Towarzystwa dniu, życzę dalszych sukcesów i motywacji w podejmowaniu nowych wyzwań. Niech dzisiejszy jubileusz stanie się inspiracją do realizacji kolejnych owocnych celów.

Z wyrazami szacunku,

[Signature]
Dyrektor
Centrum Europy Wschodniej UMCS
prof. dr hab. Waleri Baluk

Rzgów, 22 listopada 2019 r.

**Sz. P. Władysław Strutyński
Prezes Zarządu Głównego Obwodowego
Towarzystwa Kultury Polskiej**

Szanowny Panie Prezesie,

uprzejmie dziękuję za zaproszenie na uroczystości jubileuszowe z okazji 30. rocznicy powstania Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza. Żałuję, lecz wcześniej przyjęte zobowiązania uniemożliwiają mi udział w tym wydarzeniu.

Z tej okazji wszystkim członkom organizacji składam serdeczne gratulacje i wyrazy szacunku. Pragnę podziękować za pełną pasji pracę oraz promowanie wspólnego dziedzictwa kulturowego. Rocznicą działalności Towarzystwa to sukces mierzony w wymianie i wzajemnym ubogaceniu się społeczności ukraińskiej i polskiej, które mimo różnic przekazały sobie dużo pozytywnych emocji, doświadczenia, kultury i obyczajów.

Bogactwem każdego narodu jest kultura. Polska tradycja, pielęgnowana dzięki Waszej działalności, to drogocenny skarb, który należy przekazywać nowym pokoleniom. Jest to gwarancja zachowania naszej tożsamości we współczesnej Europie.

Chciałbym pogratulować Państwu dotychczasowych osiągnięć z przekonaniem, że te największe jeszcze przed Wami. Życzę owocnej pracy, kolejnych udanych lat działalności kulturalnej oraz osiągnięcia wszystkich zamierzonych celów.

[Signature]
Przewodniczący Zarządu
Marek Kamiński

Warszawa, 2019-11-20

**Organizacja Społeczna „
Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej
im Adama Mickiewicza”
Czerniowce**

Serdecznie dziękuję za zaproszenie na obchody jubileuszu 30-lecia powstania Towarzystwa Kultury Polskiej w Czerniowcach. Powstanie przed laty Towarzystwa nie było tylko symbolicznym aktem wpisującym się w przemiany tej części Europy. Trzydziest lat funkcjonowania Towarzystwa dowodzi, że organizacja ta posiada doniosłe konsekwencje społeczne i kulturowe. Mogą być Państwo dumni z dotychczasowych osiągnięć i sukcesów. Działalność Państwa w istotny sposób wpływa na utrzymywanie i promocję polskiej tradycji kulturowej oraz żywe relacje z Polakami na świecie.

Jubileusz Towarzystwa jest podłożem do utrzymywania nie tylko więzi duchowej, ale również rzeczywistych trwałych kontaktów międzyludzkich. Niech ten Jubileusz będzie powodem do zadowolenia, ale też bodźcem do dalszej pracy na rzecz krzewienia kultury polskiej.

Życzę Państwu wszystkiego najlepszego, wielu sukcesów zawodowych, poczucia zasłużonej satysfakcji.

[Signature]
dr hab. Helena Krasowska,
prof. Instytutu Sławistyki PAN, Warszawa

00-337 Warszawa, ul. Bartoszewicza 18 m.17, http://www.ispan.waw.pl
tel.: (0 22) 828 44 75 tel./fax.: (022) 826 76 88 e-mail: ispan@ispan.waw.pl

**UNIUNEA POLONEZILOR DIN ROMANIA
ZWIĄZEK POLAKÓW W RUMUNII**

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele,
W imieniu Polaków mieszkających w Rumunii pragnę złożyć na ręce Pana Władysława Strutyńskiego – prezesa Zarządu Głównego nasze serdeczne gratulacje z okazji obchodów 30-lecia działalności Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach.

Przyjmijcie Państwo w tym wyjątkowym dniu nasze szczere wyrazy uznania i podziwu dla Waszej wieloletniej działalności, dla trudu i odpowiedzialności, z jakimi dzień w dzień od tylu już lat pracujecie na rzecz zachowania i kultywowania polskości – kultury, tradycji i języka.

Jesteśmy w tym dniu myślimy z Wami. Gratulujemy pięknych 30 lat działalności i wspaniałych osiągnięć oraz życzymy przyszłości długiej, pomyślnej i pełnej sukcesów.

Wszystkim Polakom z Północnej Bukowiny życzymy zaś, aby nie brakło Wam sił, żeby dopisywało zdrowie i sprzyjał Wam los, a bycie Polaldem zawsze napawało Was dumą.

[Signature]
W imieniu Polonii rumuńskiej,
Prezes Związku Polaków w Rumunii
Gerwazy Longher

**Societatea pentru Cultura și Literatura Română
în Bucovina “Mihai Eminescu”**

**Diplomă
de onoare**

se acordă
**Societății de Cultură Poloneză
„Adam Mickiewicz” din regiunea Cernăuți**
(Președinte: Władysław Strutyński),
pentru contribuție la dezvoltarea
armoniei interetnice în nordul Bucovinei
și cu ocazia jubileului –
30 de ani de la înființare

[Signature]
Președinte
Mihail Vasile BĂCU

Cernăuți, 30 noiembrie 2019

Шановний Владислав Євгенович!
Магальська сільська рада вітає Вас та все Польське товариство з нагоди 30-річчя утворення громадської організації «Обласне товариство польської культури ім. Адама Міцкевича».

Ваше товариство робить великий внесок у розвитку культури, передаючи кожній людині неоціненний скarb високої освіченості та духовності.

Зичимо Вам міцного здоров'я, невичерпної енергії, успіхів у благородній справі, нових здобутків та підтримки подальших наших добрих польсько-румунських стосунків.

**З повагою
сільський голова**

О.Т.НАНДРИШ

Uroczysta Arademia

Obchody 30. rocznicy Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza

30 listopada br. Czerniowieckie Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza obchodziło uroczystość z okazji 30. rocznicy jego założenia.

Na sali Pałacu Akademickiego Bukowińskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego zgromadziły się delegacje i zespoły folklorystyczne z oddziałów towarzystwa ze Storożynca, Panki, Starej Huty, Dolnych Piotrowiec, Tereblecza, Czerniowiec oraz gości z Rumunii i innych towarzystw narodowościowych.

Imprezę zaszczycili przedstawiciele władzy obwodowej i miejskiej, delegacja strażacka z Olsztyna, prezes Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie Pani Emilia Chmielowa.

Z krótkim przemówieniem wstępnym wystąpił prezes OTKP im. Adama Mickiewicza Władysław Strutyński, który poprosił ks. dziekana kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego Anatolija Szpaka o błogosławieństwo akademii.

Następnie widzowie minutą ciszy uczcili świętej pamięci członków Towarzystwa, którzy już odeszli.

Po wspólnej modlitwie Władysław Strutyński pogrążył obecnych w historię powstania i najbardziej znaczących stron z życia towarzystwa przez demonstrację migawek od lat 90. do dziś. W szczególności nadmienił tych wszystkich, którzy przyczynili się do założenia Towarzystwa, jeszcze na samym początku, w 1989 r.: Ludwiga Markulak i Leopolda Kalakajło, Jan Drozdowicz, Eberhard Gorodecki, Tadeusz Rogowski, Jan Trusz, Olga i Elżbieta Fifar, Jadwiga Kriczko, Katarzyna Drozdzyk, Michał Klusyk, Stanisław Tomasz, rodziny starszych Kmieciów, Rybków, Grymkich i in. Pierwszym prezesem Towarzystwa przez 10 lat była Jadwiga Kuczabińska. Właśnie dzięki ich entuzjazmowi zapoczątkowały swoją działalność pierwsze polskie szkoły niedzielne, powstał chór „Lutnia” w Czerniowcach i zespół folklorystyczny „Wianeczek” w Dolnych Piotrowcach. W 1993 r. towarzystwo, dzięki staraniom zarządu, uzyskało od Rady Miejskiej dokumenty na zwrot części swego historycznego Domu Polskiego. Nowy zarząd ku 100. rocznicy Domu Polskiego w 2002 r. przy wsparciu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” przeprowadził remont i rekonstrukcję pomieszczeń DP. Ojciec Święty Jan Paweł II przez pielgrzymów z Bukowiny przekazał z tej okazji osobiste pozdrowienie dla towarzystwa i Domu Polskiego. Bardzo ważnymi i aktualnymi wydarzeniami w teraźniejszej działalności towarzystwa było odrodzenie w 2007 roku druku „Gazety Polskiej Bukowiny”, założenie wspólnie z Uniwersytem Narodowym im. Jurija Fedkowicza Centrum „Wschodnia Szkoła Studiów Polskich imienia Antoniego Kochanowskiego”, powstanie dziecięcych

Zasłużonego dla Kultury Polskiej zespołu dziecięcego „Kwiaty Bukowiny” pod kierownictwem Haliny Prowalskiej, który działa przy Gimnazjum nr 3 w Czerniowcach.

Wspomniano, że w tym roku swoją 30. rocznicę obchodził również

Grzegorza Matczyńskiego. Oni ciepło przywitali towarzystwo z 30-leciem działalności, podkreślając tytaniczny wysiłek każdego z członków towarzystwa na rzecz rozwoju tej organizacji, dziękowali za wkład w kulturowy rozwój sylwetki naszego Bukowińskiego kraju, szcycącego się swoją wielokulturowością i tolerancją.

Część druga świątecznego koncertu rozpoczęła się „Polonezem” w wykonaniu grupy tanecznej

Międznanarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania”. Jednym z najstarszych zespołów, uczestniczących w festiwalu, jest Zasłużony dla Kultury Polskiej góralski zespół folklorystyczny „Wianeczek” z Dolnych Piotrowiec (kierownik Maria Malicka). W ich wykonaniu usłyszeliśmy piosenkę „Buki moje, buki”, która stała się swoistym hymnem festiwalu.

Jeszcze jednym ważnym ośrodkiem polskości na Bukowinie jest Stara Huta, na czele którego są państwo Kałuscy. Ich perełką jest Zasłużony dla Kultury Polskiej Dziecięcy Zespół górali czadeckich „Dolinianka” (kierownik Regina Kałuski). Na świątecznej akademii wystąpiły dwie uczestniczki tego zespołu duet siostr Emilii i Karoliny Kałuskich, które zajęły I miejsce w kategorii duetów na V Międznanarodowym Młodzieżowym Konkursie Polskiej Piosenki lat 60. – 80. „Bukowińskie Małwy” i wykonały piosenkę „Dama być” z repertuaru Maryli Rodowicz.

Ponownie na scenie zjawiała się grupa taneczna zespołu dziecięcego „Kwiaty Bukowiny” w strojach ludowych z porywającym „Krakowiakiem”. A grupa wokalna (kierownik Alła Zubczuk) pocieszyła widzów występami najmłodszych uczestników zespołu z piosenką „Kwiaty Bukowiny”, słowa do której napisała Łucja Uszakowa, a w wykonaniu duetu Julii Pendereckiej i Kariny Kulibaby zabrzmiała „Czerwona Ruta” w języku polskim, tłumaczenia Łucji Uszakowej.

Z Południowej Bukowiny przyjechał przywitać naszą organizację zespół folklorystyczny «Mała Pojana» z Pojany Mikuli z Rumunii pod kierownictwem Agnieszki Polaczek. Pani Agnieszka przekazała pozdrowienie dla rodaków z Północnej Bukowiny w imieniu Prezesa Związku Polaków Rumunii Herwazego Longhera.

Były złożone przywitania od przedstawicieli niemieckiego towarzystwa, i zaprezentowano w wykonaniu Mariczki Pendiur piosenkę «Maraton» w języku niemieckim.

Przedstawiciele rumuńskiej wspólnoty naszego kraju, małe dzieciaki z Magalańskiej szkoły, z miejscowości Magała, gdzie sołtysem jest Olena Nandrysz, która do rzeczy mówiąc, śpiewała kiedyś w zespole folklorystycznym «Echo Prutu», przywoływały kilka piosenek w języku rumuńskim.

Pila, 30 listopada 2019 r.
Szanowny Pan Władysław Strutyński
Prezes
Zarządu Głównego
Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej
im. Adama Mickiewicza
Czerniowce

Szanowny Panie Prezesie!

Serdecznie gratuluję jubileuszu 30-lecia Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach. To znakomita okazja do podkreślenia działalności Towarzystwa, którego tradycja stanowi istotną część wielokulturowej panoramy Bukowiny.

Z ogromną przyjemnością śledzę Państwa wszelkie działania promujące szacunek do tradycji i ukazujące bogactwo kulturowe bukowińskiej Polonii. Umiejętność bycia razem w tej różnorodności to Państwa największy potencjał.

Państwa praca i pasja chroni od zapomnienia rodzimą kulturę, budując jednocześnie tożsamość narodową i lokalną. Na szczególne uznanie zasługuje systematyczne utrwalanie dorobku minionego czasu, ale i współczesnego dla przyszłych pokoleń.

Godnym podziwu jest Państwa zaangażowanie i pasja do działania. Poświęcenie i determinacja z jaką pracowało wielu, by osiągnąć dzisiejszą, ważną nie tylko na Bukowinie, pozycję Towarzystwa. Wkład wielu osób w tworzenie tożsamości, podtrzymywanie więzi między pokoleniami oraz kształtowanie postaw współuczestnictwa i współdziałania jest nie do przecenienia.

Drodzy Jubilaci!

Jubileusz ten niech stanie się inspiracją do refleksji i zadumy nad efektem podjętej przez Waszych poprzedników i prowadzonej przez Was do dzisiaj pracy.

Niech będzie szczególną okazją do tego, by zatrzymać się i spojrzeć wstecz na to, co osiągnęliście w ciągu tych minionych lat istnienia, kiedy to wartości ponadczasowe takie jak: dobro, piękno, przyjaźń patronowały pracy Towarzystwa, zachęcały do pokonywania barier oraz realizacji wytyczonych celów.

Drodzy Przyjaciele!

Niech ta rocznica będzie okazją do przekazania słów uznania wszystkim, którzy tworzyli wieloletnią tradycję Towarzystwa.

Życzę, by zbudowany dotąd kapitał stanowił motywację do dalszej pracy. Życzę pogody ducha oraz samych wspaniałych ludzi wokół siebie. Sukcesów w poszukiwaniu tego co dobre, piękne, prawe i mądre.

Niech każdemu z Was nie zabraknie energii w życiu osobistym i zespołowym. Niech wszystko co czynicie dla polskiej i bukowińskiej kultury przynosi Wam radość i satysfakcję.

Drodzy Przyjaciele!

W liście gratulacyjnym z okazji Jubileuszu 25-lecia Towarzystwa napisałem:

Wasz jubileusz skłania i mnie do wspomnień, sięgających początku 1990 roku, kiedy spotkaliśmy się po raz pierwszy w Czerniowcach. Lata kolejne przyniosły spotkania na Bukowinie i w Polsce.

Za wszystkim te lata bardzo serdecznie Wam dziękuję. Nauczyliście mnie nie tylko rozumienia Bukowiny, ale przede wszystkim daliście mi niepowtarzalną szansę na utożsamianie się z wyjątkowymi wartościami kulturowo-społecznymi tego karpacczego świata. To doświadczenia, których chyba nie można wynieść z żadnej innej niż bukowińskiej szkoły narodów.

Słowa te są nadal aktualne, a minione pięć lat wypełniło je nową treścią i przydało im nowych barw.

Zbigniew KOWALSKI

zespołów folklorystycznych itd. Nie w sposób obejrzyć wszystkich działań Towarzystwa w migawkach, ponieważ, to zajęłoby wiele czasu, zaznaczył pan Strutyński.

Potem na scenę dla przywitania jubilatów zaproszono zacnych gości – Przewodniczącego Administracji Obwodowej Sergija Osaczuka, zarządzającego do spraw Rady Obwodowej Mykołaja Borgia, dyrektora Departamentu do spraw dziedzictwa narodowego narodowości i religii Wiktora Grigę, prezesa Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie Panią Emilię Chmielową, kierownika delegacji strażaków z Olsztyna

Na scenie zaprezentowali piosenkę w języku ukraińskim gości Towarzystwa trio «Klasik», którzy corocznie uczestniczą w uroczystościach Towarzystwa od momentu otrzymania I miejsca przez jednego z jego uczestników – Georgia Postewki na I Międzynarodowym Młodzieżowym Konkursie Polskiej Piosenki 60. – 80. lat «Bukowińskie Malwy».

Następną osobą, która powitała jubilatów, była uczestniczka tegorocznego V młodzieżowego konkursu „BukowińskiE Malwy”, która zdobyła Gran Prix - Anna-Maria Kałancza piosenką „Nim więcej ciebie, tym mniej”, z repertuaru Natalii Kukulskiej.

Tańce towarzyskie w wykonaniu Anny Burłaki i Pawła Drozdka zerwały kolejne gromkie brawa widowni.

I znów zabrzmiała polska góralska

instrumentalny zespół «Dzereło», który ułożył świąteczne powitania w wierszach na melodię znanej piosenki «Szła dziewczeczka do laseczka» i wykonał ją wspólnie z zespołem «Echo Prutu».

Jako koda uroczystości zabrzmiała piosenka „Hej, sokoły” w wykonaniu wszystkich uczestników koncertu.

Na zakończenie Władysław Strutyński wykazał wyrazy wdzięczności panu rektorowi Bukowińskiej Państwowej Akademii Medycznej, prof. Tarasowi Bojczukowi, dyrektorowi pałacu Akademicznego Wiktorowi Gołowce za współpracę i nadanie sali dla przeprowadzenia świątecznej

Akademii. Podziękował również sekretarzowi zarządu Arturowi Oskwarkowi, kierownikom oddziałów i zespołów, redaktorowi naczelnemu «Gazety Polskiej Bukowiny» Antoninie Tarasowej za wieloletnią pracę dziennikarską, gościom, którzy przyszli przywitać Towarzystwo, wszystkim, kto przyczynił się do przygotowania obchodów jubileuszowych.

Na towarzystwo czekają nowe wyzwania, inspiracją do realizacji których stał się dzisiejszy jubileusz.

Maria KONDURACKA.
Zdjęcia Artura OSKWARKA.

piosenka, tym razem w wykonaniu zespołu folklorystycznego «Dolina Siretu» z Tereblecza. (kierownik Walentyna Wyszniak).

Koncert by się nie udał w pełni, jeżeliby na scenie nie wystąpili weterani polonijnego śpiewu Zasłużony dla Kultury Polskiej zespół folklorystyczny «Echo Prutu» (kierownik Lilia Pyndyk). W jego wykonaniu zabrzmiały dwie piosenki, pierwszą z nich ku świętej pamięci autora tekstu i muzyki do piosenki „Bukowino, ty mój kraju”, byłego kierownika zespołu i członka zarządu Stanisława Tomasza, który odszedł kilka dni temu.

Następnie na scenę zaproszono wokaln-

GAZETA POLSKA BUKOWINY

Styczeń

P	W	S	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Luty

P	W	S	C	P	S	N
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

Marzec

P	W	S	C	P	S	N
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Kwiecień

P	W	S	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Maj

P	W	S	C	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Czerwiec

P	W	S	C	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Lipiec

P	W	S	C	P	S	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Sierpień

P	W	S	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Wrzesień

P	W	S	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Październik

P	W	S	C	P	S	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Listopad

P	W	S	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Grudzień

P	W	S	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

1 stycznia – Nowy Rok, Świętej Bożej Rodzicielki;
6 stycznia – Trzech Króli (Objawienie Pańskie); 12 kwietnia – Wielkanoc;
13 kwietnia – Poniedziałek Wielkanocny; 1 maja – Święto Pracy;
3 maja – Święto Konstytucji 3 Maja;
31 maja – Zesłanie Ducha Świętego (Zielone Świątki); 11 czerwca – Boże Ciało;
15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego, Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny;
1 listopada – Wszystkich Świętych; 11 listopada – Święto Niepodległości;
25 grudnia – Boże Narodzenie (pierwszy dzień);
26 grudnia – Boże Narodzenie (drugi dzień)

«Буковинчики» пам'ятають минуле

Чернівецькій обласній бібліотеці для дітей - 75

Чернівецька обласна бібліотека для дітей – це найбільша книгозбірня, яка обслуговує наймолодших буковинців. Це – культурний, освітній, інформаційний та дозвільний центр. Організована 1944-го, бібліотека ця розпочинала свою роботу в приміщенні обласної бібліотеки для дорослих по вулиці О. Кобилянської в одній невеличкій кімнаті і налічувала тисячу книжок. Директором її було призначено А.С.Костовецьку. Фахівець своєї справи, Ася Семенівна організовувала збір книжок, ремонтувала приміщення, а головне згуртувала команду однодумців. І вже від 3 листопада 1944 року в штаті бібліотеки працювали 18 спеціалістів. А через кілька тижнів, 29 листопада, відбулося урочисте відкриття обласної бібліотеки для дітей у приміщенні на вулиці Шевченка, 29, де вона знаходиться й сьогодні.

Бібліотека активно формувала фонди. Історично склалося так, що державною мовою на Буковині були і німецька, і румунська. Буковинці – українці, румуни, молдовани, німці, поляки, євреї, росіяни, вірмени – кожна громада мала свій Народний дім. Відповідно і школи були за національною ознакою. У 1945 році в бібліотеці при абонементі відкрили відділ зарубіжної літератури, а також гурток художнього читання. Фахівці книгозбірні привчали дітей до систематичного читання, допомагали їм засвоїти знання набуті в школі.

Сьогодні у штаті бібліотеки – 28 працівників. Щороку тут видають понад 200 000 документів, з них 10 300 – дітям віком до 15 років та організаторам дитячого читання.

Основою бібліотеки є книжковий фонд, які на сьогодні налічують понад 100 000 документів українською, російською, мовами національних меншин та іноземними мовами. Щорічно бібліотека передплачує понад 100 різних газет і журналів. Обласна бібліотека для дітей є регіональним соціологічним, науковим та методичним центром із питань дитячого читання. Бібліотека бере участь у Всеукраїнському соціологічному дослідженні «Краща книга року», аналізує, вивчає та узагальнює досвід роботи бібліотек області з читачами-дітьми, є творчою лабораторією з використання інноваційних форм. Запроваджуючи в практику

комп'ютерні технології, бібліотека освоює програмний продукт АІБС «MARK SQL», формує електронну базу даних, бере активну участь у корпоративному проєкті «КОРДБА» дитячих бібліотек України із аналітичного розпису періодичних видань, створює електронну базу даних «Буковиніана».

Навчальний бібліотечний фонд і довідково-бібліографічний апарат бібліотеки перетворює її в центр регіональної рекомендаційної бібліографії документів для дітей та організаторів дитячого читання. Щорічно видаються рекомендаційні бібліографічні списки літератури «Учителям-предметникам», «Канікули з книгою», рекомендаційні покажчики серії «Письменники – ювіляри року», «Вони прославили наш край».

Дієвою формою роботи бібліотеки є конкурси. Читачі бібліотеки беруть активну участь у Всеукраїнському конкурсі «Найкращий читач року» організований ГО «Форум видавців» та Національною бібліотекою України для дітей, Всеукраїнському конкурсі «Моя мала Батьківщина», Всеукраїнському конкурсі «У вінок Кобзаря влітаємо майбутнє». А обласний конкурс юних читців на краще виконання віршів про Володимира Івасюка обласна бібліотека для дітей організувала спільно з обласним меморіальним музеєм композитора.

Всеукраїнський тиждень дитячого читання залишається найпопулярнішим святом для відвідувачів обласної бібліотеки для дітей. У програмі заходів книжково-ілюстративні виставки, театралізовані свята, цікаві зустрічі, лицарські турніри, вікторини, паради улюблених героїв «Моя улюблена Книга», «Темниці королеви Книги», «У святковому місті Читаликів». Тут працює клуб «Цікаві зустрічі», гостями якого є знані люди краю. В клубі відбулися зустрічі з письменниками В. Колодієм, В. Вознюком, О.Довбушем, В. Мельником, В. Пелехом, В. Кукульняком, Т. Севернюк, Г. Шевченко, О.Приходько-Возняк, О. Савченко-Гнатюк, В. Місевичем, В. Демченко, М. Лютиком, Ю. Гусаром, В. Обдуленко, І. Фостієм, співаком і композитором П. Дворським, акторкою лялькового театру М. Нагалюк, художником О. Криворучком, юристом В. Безручаком, політологом І. Буркутом та ін..

Історію рідного краю маленькі читачі досліджують на заняттях клубу «Буковинчики» за темами «Вулицями древнього Черна», «Фортеця над Дністром», «Стародавній Василів», та ін. Постійною гостею клубу є науковий співробітник обласного краєзнавчого музею Н. Киричук. Українознавство і краєзнавство – це пріоритетний напрямок діяльності Чернівецької обласної бібліотеки для дітей.

Для любителів саморобок із паперу працює гурток «Любителів оригамі». У центрі роботи бібліотеки для дітей сьогодні, як і завжди, – читач, наші «Буковинчики», адже живучи сьогодні і пам'ятаючи минуле, ми дбаємо про майбутнє.

Прохіра РУДАЯ,
заступник директора з наукової роботи Чернівецької обласної бібліотеки для дітей.

Школярі вітали ювілярів

**Ювілейне свято «Бібліотека запрошує друзів»
відбулося з нагоди 75-ої річниці від дня заснування
Чернівецької обласної бібліотеки для дітей**

Свято розпочалось флешмобом «Бібліотеці - 75!», який провели учні 3-Б класу гімназії № 3 (класовод - М. В.Горинюк). Діти утворили цифру «75» із зелених повітряних кульок! Всіх гостей зустрічала працівник бібліотеки, бібліограф Мар'яна Дмитрівна Боднарюк, вона в образі книжкової феї дарувала присутнім буклети, календарики та флаєри з інформацією про історію Чернівецької обласної бібліотеки для дітей.

Особливо тепло і щиро лунали слова вітання від учнів та вчителів початкової школи №26 і гімназії №3: Світлани Євгенівни Літвінової та Марії Василівни Горинюк. Адже школи протягом багатьох років плідно співпрацюють з обласною книгозбірнею і високу цінують ці дружні стосунки. Учні 4-В класу на чолі з учителькою С.Є. Літвіною власноруч створили фотозону при вході в бібліотеку.

Родзинкою свята стали виступи учениць 9-Б класу гімназії № 3 Каріни Кулібаби та Юлії Пендерецької, які виконали «Червону руту» польською мовою (переклад – Ушакової Л.Л.). Читачі бібліотеки учні 3-Б класу початкової школи №26 (класний керівник - Горинюк М. В.) за-

співали дві пісні, одна з них польською мовою – «Квіти Буковини». А учень 4-В класу, Коржук Данило, який є активним читачем бібліотеки та учасником майже всіх заходів, зіграв присутнім на скрипці.

Чудовим подарунком став виступ переможниці обласного конкурсу юних читців віршів-посвят Володимиру Івасюку, учениці 4-А класу початкової школи №26 Даринки Папушак, яка продекламувала вірш Г. Трафюка «Не одцвіте «Червона рута». А учениця 4-В класу Поповецька Анастасія прочитала вірш М.Кархут «Цінують, тих, хто поруч у житті...».

Свято завершилось піснею «Многая літа!», яку виконав, артист, педагог, культурно-громадський діяч, народний артист України Іван Михайлович Дерда. Учні і вчителі початкової школи №26 і гімназії №3 щиро вітають весь колектив бібліотеки на чолі з директором Аліною Миколаївною Білою. Нехай завжди в стінах цієї затишної книгозбірні лунає похвала Її Величності Книзі!

Луція УШАКОВА,
завідуюча бібліотекою
початкової школи №26
і гімназії №3.

XXVIII Konkurs Recytatorski im. Adama Mickiewicza „Kresy 2019” Uczniowie ze Starej Huty wrócili do domu z laurami

Poezja uczy wrażliwości i patriotyzmu, bawi, pokazuje nam prawdy życiowe. Jest oszczędna w gesty, nie potrzebuje rekwizytów. Jej siłą jest słowo.

„Konkurs Recytatorski Kresy” to niekwestionowane święto polskiego słowa, polskiej poezji. To magiczny czas wyciszenia, wsłuchania się w piękno, mądrość i przesłanie tekstu literackiego. To uczta dla ducha i radość tym większa, że swoje interpretacje poezji polskiej prezentują na scenie nasi uczniowie – dzieci i młodzież ucząca się języka polskiego.

Eliminacje centralne XXVIII Konkursu Recytatorskiego im. Adama Mickiewicza „Kresy 2019” odbyły się tradycyjnie we Lwowie. 16 listopada dzieci i młodzież wraz z opiekunami spotkali się w gościnnej auli Technikum Gastronomii i Hotelarstwa. Do konkursu stanęło ponad 70 uczestników w czterech kategoriach wiekowych: kategoria I – dzieci do lat 7, kategoria II – dzieci od 8 do 12 lat, kategoria III – młodzież od 13 do 15 lat i kategoria IV – młodzież od lat 16 i dorośli. Jury oceniało recytatorów

według następujących kryteriów: dobór repertuaru (wartości artystyczne utworów i możliwości wykonawcze recytatorów), interpretacja utworów, technika i wyrazistość wypowiedzi, ogólny wyraz artystyczny.

Bukowinę na „Kresach” reprezentowało troje dzieci ze Szkoły w Starej Hucie pod opieką swojego nauczyciela – Tomasza Kałuskiego. Tym większa jest nasza radość, że wszystkie trzy uczestniczki konkursu wróciły do domu z nagrodami. Miejsce 2. w kategorii III zdobyła uczennica 8 klasy Karolina Kałuski, która pięknie zaprezentowała wiersze „Gawęda o miłości do ziemi ojczystej” Wisławy Szymborskiej i „Siódmy anioł” Zbigniewa Herberta. W tej samej kategorii wiekowej wyróżnienie zdobyła Waleria Kostynian. W II kategorii miejsce 3. wywalczyła Emilia Kałuski, która zaprezentowała się z wierszami „Nasza Hania” i „Co słonko widziało” Marii Konopnickiej. Nasze dziewczyny nie tylko pokazały swój artyzm i charakter każdego z utworów, ale wspaniale zaprezentowały na scenie piękno polszczyzny. Z całego serca im

za to dziękujemy i gratulujemy sukcesu!!!

Organizatorem „Kresów” był tradycyjnie Podlaski Oddział Stowarzyszenia «Wspólnota Polska» w Białym Stoku oraz Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie. Dziękujemy serdecznie organizatorom, a w szczególności

paniom: Teresie Dutkiewicz, Elżbiecie Kinasz i Marii Siwko.

Do zobaczenia w przyszłym roku!

Tomasz KAŁUSKI.
Stara Huta.

Rok Gustawa Herlinga-Grudzińskiego Inny Świat. Zapiski sowieckie. Arcydzieło literatury obozowej

„100. rocznica urodzin wybitnego polskiego pisarza Gustawa Herlinga-Grudzińskiego oraz ustanowiony z tej okazji przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej rok 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego jest okazją do szczególnego pochylenia się nad życiem i twórczością tego jednego z najwybitniejszych pisarzy polskich II połowy XX wieku. Losy i twórczość Gustawa Herlinga-Grudzińskiego stanowią świadectwo cierpienia i czynu człowieka, któremu przyszło przeżyć czasy totalitarnej przemocy i kryzysu wartości – czytamy w uchwale Sejmu. – Więzień sowieckiego łagru, żołnierz Armii Andersa, uczestnik Bitwy pod Monte Cassino, emigrant, współpracownik „Kultury” i Radia Wolna Europa, zaangażowany w pomoc polskiej opozycji antykomunistycznej, ale przede wszystkim ceniony w Ojczyźnie i świecie autor książki „Inny świat. Zapiski sowieckie”, poruszających opowiadań oraz „Dziennika pisanego nocą”, Gustaw Herling Grudziński z niezwykłą odwagą opisuje tragedię człowieka poszukującego moralnego ładu i prawdy.

Książka „Inny świat” jest arcyciekawym literackim świadectwem martyrologii więźniów sowieckiego łagru. Utwór należy do kręgu literatury obozowej, który jest opracowaniem wspomnień autora z jego uwięzienia w gułagu w Jercowie pod Archangielskiem w latach 1940–1942. Dwudziestoletni zaledwie świadek historii, znalazł się w „innym świecie”, okrutnym więzieniu, w nieludzkich warunkach, w którym panuje inna moralność, inne normy.

Tytuł utworu Gustaw Herling-Grudziński zaczerpnął z książki Fiodora Dostojewskiego: „Zapiski z martwego domu”, którą czytał, przeżywając w sowieckim obozie i która wywarła ogromny wpływ na jego przemyślenia o sytuacji, w której się znalazł. Lekturę dzieła określił jako zmartwychwstanie. Z „Zapisków z martwego domu” pochodzi również motto, którym Grudziński opatrzył swoją powieść, a które w pełni oddaje metaforyczny sens tytułu „Innego świata”: „To otwierał się inny, odrębny świat, do niczego niepodobny; tu panowały inne, odrębne prawa, inne obyczaje, inne nawyki i odruchy; tu trwał martwy za życia dom, a w nim życie jak nigdzie i ludzie niezwykli. Ten oto zapomniany zakątek zamierzam tu opisać”.

Inny świat – to świat permanentnej niewoli. Ten świat rządzi się odmiennymi prawami. Grudziński pisał „Człowiek jest ludzki w ludzkich warunkach. Uważam za upiorny nonsens naszych czasów próba sądenia go według uczynków, jakich dopuścił się w warunkach nieludzkich”. Nieludzkie warunki,

zimno, ból, straszny głód doprowadzają człowieka do takiego stanu, „w którym na wszystko dookoła patrzy się jak na obiekt do zjedzenia”. „Głód, głód... Potworne uczucie zamieniające się w końcu w abstrakcyjną ideę, w majaki senne, podsycane coraz słabiej gorącą istnieniem. Ciało przypomina przegrzaną maszynę, pracującą na zwiększonych obrotach i zmniejszonym paliwie, zwłaszcza gdy w okresach przesilenia zwiózły ręce i nogi upodabniają się do starganych pasów transmisyjnych”. „Nie ma takiej rzeczy, której by człowiek nie zrobił z głodu i z bólu”...

Autor, opisując obozową rzeczywistość, dając świadectwo tej rzeczywistości, stworzył doskonałe studium totalitaryzmu. Pisarz przybliżył metody działania systemu totalitarnego, oparte na skazywaniu niewinnych i „niewygodnych” z punktu widzenia polityki terroru ludzi na długie lata w obozie pracy przymusowej. sowiecki totalitaryzm opierał się na powszechnej niewiedzy skazanych co do terminu zakończenia ich kary, przez co darmowi pracownicy spędzali często całe życie na pracy przymusowej. Totalitaryzm to również trzy kolejki obrazujące „podział proletariatu obozowego”, eksploatawanie robotników katorżniczą pracą, głodowe racje żywnościowe, eliminowanie słabszych i starszych, przymus wyrabiania normy, stosowanie tortur, by złamać, zastraszyć i upodlić. Obóz sowiecki został ukazany jako system, utrzymujący więźniów tuż poniżej granicy człowieczeństwa. Wszelkie zasady, dzięki którym ludzie funkcjonują w społeczeństwie na wolności, zostały tu całkowicie zredukowane do jednej, nadrzędnej wartości – przeżyć za wszelką cenę, nawet kosztem drugiego człowieka. Więźniowie, przyzywczajeni do powszechności śmierci, stali się na nią obojętni. Życie w obozie podporządkowane zostało pracy i pragnieniu zaspokojenia głodu. Pozbawione wszelkich zasad moralnych były rządy „urków” – wielokrotnych recydywistów, którzy bez skrępowań dobijali więźniów i gwałcili kobiety. Współwięźni z czasem stawali się przedmiotem nienawiści, pogardy i obrzydzenia. Skazanci nie potrafili odczuwać współczucia i litości dla słabszych, uważając, że obniżają normę brygady i jedzą „cudzy chleb”, nie pracując. W obozie następował całkowity rozpad stosunków międzyludzkich. Człowiek stał się przede wszystkim towarem jako siła robocza i obiektem do zaspokojenia fizycznego pożądania. W skrajnych przypadkach normy moralne były redukowane do odruchów czysto biologicznych. Ludzie całkowicie tracili godność, aby choć na chwilę zaspokoić uczucie głodu – wydzielali jedzenie z rąk

współtowarzyszy niedoli, żebrali o nie, grzebali w śmietnikach. Za kawałek chleba można było wszystko kupić i sprzedać. Pod tym względem obóz był „innym światem”, w którym obowiązywały całkowicie odmienne normy zachowania, a człowiek, godząc się na taki stan rzeczy, osiągał dno upodlenia. Nie było tu miejsca na miłość, przyjaźń, własną godność.

W rozmowie z Włodzimierzem Boleckim Herling-Grudziński tak opisał tę rzeczywistość: (...) jako dwudziestoletni chłopiec znalazłem się w samym środku totalitarnego wieku i w łagrze sowieckim uczyłem się, na czym polega w praktyce ta „nowa moralność”, którą postanowili wprowadzić w życie ideolodzy totalitaryzmu. Uczyłem się więc na własnej skórze, jakie są zasady, podstępny i zasadzki zastawiane przez totalitaryzm na człowieka – i jakie wynikają z niego zagrożenia dla naszego człowieczeństwa. Wyszedłem z łagru sowieckiego na tyle cały, że mogłem odnaleźć się w wolnym świecie i napisać tę książkę, ale wyszedłem tylko dlatego, że sprzyjały mi okoliczności wielkiej polityki. (...) Przed uwolnieniem znajdowałem się najdosłowniej w przededniu śmierci: leżałem z baraku zwanym Trupiańnią, byłem „dochodzący”, czyli człowiekiem, który dochodzi już do kresu swego życia. W wieku dwudziestu lat nieczęsto zdarza się spojrzeć nie tylko śmierci w oczy, ale zająrzeć w jądro ciemności całego stulecia. Ja z taką świadomością wyszedłem z obozu, cały czas o wszystkim pamiętałem (...). To doświadczenie (...) ciąży nade mną do dzisiaj. Chciałbym, żeby ludzie młodzi, którzy mają tyle lat, ile ja miałem, gdy zetknąłem się w łagrze z „innym światem” komunizmu, zrozumieli to, o czym Hannah Arendt pisze w książce „Korzenie totalitaryzmu” – nie jesteśmy zabezpieczeni przed powtórzeniem się totalitarnych potworności.”

Przesłanie Grudzińskiego wydaje się jeszcze bardziej aktualne w dzisiejszych czasach targanych wojnami, nienawiścią, odradzaniem się szowinizmu i idei totalitarnych, a jego książka wpisuje się w szereg najważniejszych pozycji literatury światowej związanej z tematyką obozową obok „Archipelagu Gułag” A. Solżenicyna, „Medalionów” Z. Nałkowskiej, „Opowiadań” T. Borowskiego czy „Na nieludzkiej ziemi” J. Czapkiego.

Jest najdoskonalszym dziełem poświęconym problematyce obozowej, a zarazem świetnym osiągnięciem współczesnej prozy polskiej.

Tomasz KAŁUSKI.
Stara Huta, Ukraina.

Festiwal Kultury Polskiej na Ukrainie

Z okazji obchodów 100-lecia Niepodległości Polski, a także z okazji 20-letniej działalności Towarzystwa Kultury Polskiej im. Tadeusza Kościuszki w Łucku na Wołyniu odbył się VIII Festiwal Kultury Polskiej na Ukrainie, organizowany przez Zarząd Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie.

W uroczystym koncercie w Pałacu Kultury przy ul. B. Chmielnickiego wzięły udział zespoły „Wołyńskie Słowiki”, „Wołyńskie Panie”, Chór „Wołyń”, kolektywy amatorskie ze Lwowa, Koziatyna, Białej Cerkwi, Browarów oraz Bukowiny.

Czerniowce reprezentowały zespoły „Kwiaty Bukowiny” i „Echo Prutu”. Uczniowie z Polskiego Centrum Kulturalno-Oświatowego przy Gimnazjum Nr 3 wykonali tańce „Krakowiak” i „Osa”. Natomiast chór Towarzystwa Kultury Polskiej zaprezentował pieśni „Bukowino ty mój kraju”, „Przyśpiewki bukowińskie”, „Szeroka woda na Wiśle”. A gitarzysta bard Jan Szejka pocieszył widzów własnymi utworami – autorskimi pieśniami „Bukowino” i „Hej, górami, górami”.

Zarząd TKP im. Mickiewicza, oraz wszyscy uczestnicy festiwalu z Czerniowca składają najserdeczniejsze życzenia Towarzystwu Kultury Polskiej im. Tadeusza Kościuszki w Łucku z okazji Jubileuszu, życząc podalszej owocnej pracy na rzecz rozwoju kultury polskiej, oraz wyrażają podziękowanie za zaszczyt uczestnictwa w obchodach 20-letniej rocznicy.

Zdjęcia Haliny PROWALSKIEJ.

Uroczystość Niepodległości Polski

W 2019 roku mija 101-a rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę. W Piotrowcach Dolnych na Arszyca z tej okazji oddział Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza przygotował uroczystą akademię, poświęconą temu wydarzeniu. Mieszkańców wsi zapoznaną z historią Polski w okresie niewoli, z jej bohaterami; recytowano wiersze. Historia przeplatana wierszami i pieśniami patriotycznymi stworzyła atmosferę wzruszenia i dumy – dumy za Ojczyznę naszych przodków.

Na uroczystą patriotyczną akademię przybyli niemal wszyscy mieszkańcy wsi, dorosłe osoby oraz dzieci. Cieszy to, że najmłodsze pokolenie Polaków mieszkających na Arszyca chce chętnie poznawać historię swoich przodków.

Na zakończenie ksiądz proboszcz kanonik Adam Bożek podziękował wszystkim uczestnikom uroczystości, a szczególnie dzieciom za piękne wykonanie pieśni patriotycznych, za recytowanie wierszy. To cieszy, ponieważ jest dowodem tego, że w taki właśnie sposób pojmowania patriotyzmu, pojmowania i kultywowania tradycji, obchodzenia świąt narodowych zyskuje akceptację i zainteresowanie zwłaszcza wśród młodzieży i dzieci. Jeśli naród chce przetrwać, nie może zapomnieć o swojej kulturze, tradycjach i religii.

Maria MALICKA.
Prezes Towarzystwa Kultury Polskiej w Piotrowcach Dolnych.

W Paryżu odbył się szczyt w sprawie pokoju w Donbasie

Wymiana więźniów, zawieszenie broni do końca roku oraz organizacja kolejnego spotkania za cztery miesiące. To główne ustalenia paryskiego szczytu przywódców Ukrainy, Rosji, Francji i Niemiec. Rozmowy dotyczyły uregulowania konfliktu na wschodzie Ukrainy.

Było to pierwsze spotkanie na tak wysokim szczeblu od 2016 r. Negocjacje w tzw. formacie normandzkim odbyły się w składzie: prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski, prezydent Rosji Władimir Putin, kanclerz Niemiec Angela Merkel i prezydent Francji Emmanuel Macron, który był gospodarzem spotkania.

Przed szczytem odbyły się rozmowy dwustronne: Zełenski rozmawiał z Macronem i Merkel, a kanclerz Niemiec odbyła rozmowę w cztery oczy z Putinem. Sam szczyt miał się rozpocząć o godz. 16 i potrwać trzy godziny, ale dwustronne rozmowy się przeciągnęły. W lutym 2016 r., kiedy ustalano drugie porozumienia mińskie, spotkanie trwało ok. 16 godzin.

Ostatecznie o godz. 17.20 liderzy zasiedli za stołem rozmów. Prezydenci Rosji i Ukrainy nie podali sobie dłoni. Po spotkaniu liderów czterech państw doszło jeszcze do oddzielnego spotkania prezydentów Ukrainy i Rosji, które również się przeciągnęło (wcześniej obie strony informowały, że spotkanie obu prezydentów „nie będzie miało ograniczeń czasowych”).

Atmosfera była napięta. Było to pierwsze spotkanie liderów formatu normandzkiego od trzech lat i pierwsza okazja do spotkania twarzą w twarz prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego z rosyjskim prezydentem Władimirem Putinem.

Po spotkaniu strony wydały liczący dwie strony komunikat, podsumowujący ustalenia szczytu. Najważniejsze założenia to „pełne i kompleksowe” zawieszenie broni we wschodniej Ukrainie oraz wymiana „wszystkich więźniów związanych z konfliktem” do końca roku. W ciągu czterech miesięcy ma się odbyć następny szczyt sprawdzający wdrażanie postanowień.

- Nie znaleźliśmy cudownego rozwiązania, ale poczyniliśmy pewne postępy – podsumował szczyt prezydent Francji. W podobnym tonie wypowiadał się Zełenski. - Odblokowaliśmy dialog, co jest

bardzo pozytywne. Poruszono wiele tematów, moi rozmówcy uważają, że jak na pierwsze spotkanie to bardzo dobry rezultat. Dla mnie, szczerze mówiąc, to za mało. Chciałem rozwiązać dużo więcej problemów – mówił na konferencji prasowej ukraiński przywódca.

Zełenski jeszcze pod czas kampanii wyborczej podkreślał, że zaprowadzenie pokoju w Donbasie będzie jednym z priorytetów jego prezydentury. Po zaprzysiężeniu rzeczywiście starał się pokazać dobrą wolę. Ukraina wykonała podpisaną w 2016 r. umowę dotyczącą wycofania jednostek wojskowych na trzech niewielkich odcinkach frontu.

Ukraina zgodziła się również na przyjęcie tzw. Formuły Steinmeiera, czyli wprowadzenie w życie specjalnego statusu wydzielonych rejonów Donbasu w dniu wyborów samorządowych na tym obszarze - o ile wybory te zostaną przeprowadzone zgodnie z ukraińską konstytucją i będą odpowiadały międzynarodowym standardom demokracji.

Opozycja nie chce żadnych kompromisów

Wiadomość o zgodzie władz ukraińskich na formułę wywołała protesty części patriotycznie nastawionych Ukraińców. Zarzucali oni Zełenskiemu, że w ten sposób doprowadzi do ustępstw wobec Rosji i faktycznej kapitulacji.

Prezydent Ukrainy zapewniał, że nie ma mowy o zdradzie ukraińskich interesów narodowych, a wybory na niekontrolowanym obecnie obszarze Donbasu mogą się odbyć jedynie po wycofaniu stamtąd nielegalnych formacji wojskowych i odzyskaniu przez Ukrainę kontroli nad granicą z Rosją.

Jednak nie przekonało to wszystkich. W niedzielę w Kijowie na Majdan Niepodległości wyszło ponad 8 tys. osób, aby przypomnieć prezydentowi o czerwonych liniach, których nie powinien przekraczać w negocjacjach z Rosją. Organizatorami akcji byli

opozycyjne siły polityczne, w tym partia byłego prezydenta Petra Poroszenki Europejska Solidarność.

Tego samego dnia wieczorem rozpoczęła się druga akcja pod biurem prezydenta – Warta na Bankowej (od nazwy ulicy). Ma ona potrwać tak długo, dopóki protestujący nie przekonają się, że prezydent Zełenski nie poszedł na zbyt daleko idące ustępstwa.

Misja do wykonania?

Prezydent Zełenski w wywiadzie, który opublikowały przed szczytem „Le Monde”, „Der Spiegel”, „Time” oraz „Wyborcza”, podkreślił, że priorytetem w negocjacjach pokojowych jest dla niego ludzkie życie. Tym samym nakreślił trzy cele, które chciałby osiągnąć w Paryżu. Po pierwsze, porozumieć się w sprawie wymiany jeńców i więźniów, ustalając konkretne ramy czasowe. Po drugie, uzgodnić pełne zawieszenie broni. I po trzecie - ustalić wyprowadzenie wszystkich formacji zbrojnych z niekontrolowanych obecnie przez Kijów terytoriów w Donbasie przed przeprowadzeniem tam wyborów.

Ukraiński przywódca podkreślił, że gdy te trzy punkty zostaną zrealizowane, to będzie oznaczało, że Rosja rzeczywiście ma zamiar zakończyć wojnę. Doradca Zełenskiego Andrij Jermak 5 grudnia oświadczył, że jeśli do porozumienia nie dojdzie, to ukraińska władza ma plan B, który będzie polegał na wydzieleniu niekontrolowanej części Donbasu od reszty Ukrainy.

Pozycja rosyjskiej delegacji, jak

donosiły tamtejsze media, była przed szczytem zasadniczo inna. Kreml traktował spotkanie jako robocze i nie ma zamiaru odchodzić od podpisanych w 2015 r. porozumień mińskich ani zmieniać kolejności wypisanego tam porządku. To stanowiło jeden z podstawowych problemów. Punkt 9. porozumień podpisanych przez Poroszenkę w 2015 r. mówi, że odzyskanie przez Ukrainę kontroli nad granicą odbywa się dopiero dzień po przeprowadzonych wyborach. A do wycofania wojsk dochodzi jeszcze później.

Do tego szef rosyjskiego MSZ Siergiej Ławrow powiedział, że Ukraina powinna prowadzić rozmowy w sprawie zakończenia konfliktu bezpośrednio z liderami samostanowionych republik. Zełenski oświadczył w piątek, że Kijów się na to nie zgodzi. Natomiast zaproponował, żeby do trójstronnej grupy kontaktowej, która zbiera się w Mińsku w celu omawiania praktycznych kroków dla realizacji porozumień mińskich i w której zasiadają przedstawiciele nieuznawanych republik, dołączyć mieszkańców Donbasu, którzy ucierpieli w wyniku wojny, na przykład przesiedleńców.

Nie tylko Donbas

Po spotkaniu liderów formatu normandzkiego odbyła się rozmowa w cztery oczy prezydentów Rosji i Ukrainy. Tematem były m.in. kwestie tranzytu gazu przez Ukrainę. Zarówno w delegacji rosyjskiej, jak i ukraińskiej są ministrowie energetyki oraz szefowie państwowych koncernów gazowych.

Skąd się wziął format normandzki

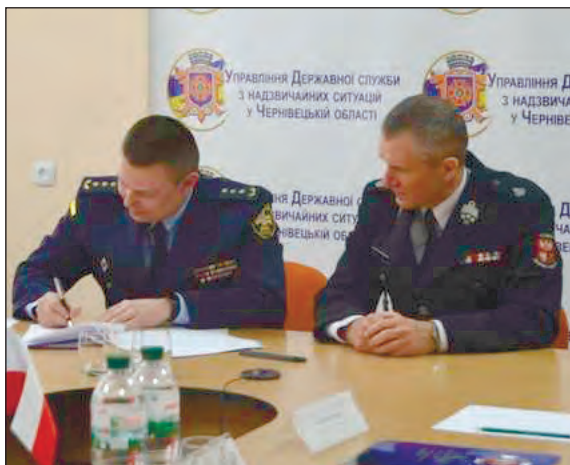
Czterostronny format rozmów w sprawie uregulowania konfliktu na wschodzie Ukrainy pojawił się w czerwcu 2014 r., kiedy liderzy Ukrainy, Rosji, Francji i Niemiec spotkali się na uroczystościach z okazji 70. rocznicy lądowania wojsk sojuszniczych na plażach Normandii.

W Donbasie trwały działania bojowe, a Krym kilka miesięcy wcześniej został zaanektowany przez Rosję. Prezydent Francji i kanclerz Niemiec doprowadzili do rozmowy między Władimirem Putinem i niedawno wybranym na prezydenta Ukrainy Petrem Poroszenką. Rozmowa trwała tylko 15 minut, ale obaj przywódcy umówili się na kolejne spotkania w celu omówienia zawieszenia ognia. Francja i Niemcy stały się uczestnikami tych spotkań, które zaczęto nazywać formatem normandzkim.

Przed spotkaniem w Paryżu odbyło się łącznie pięć spotkań. Najbardziej dramatyczne były obrady w Mińsku w lutym 2015 r., które trwały ponad 16 godz. W tym czasie pod Debalcewe w okrażeńiu walczyły ukraińskie oddziały. W rezultacie podpisano - do dziś niewypełnione - porozumienia mińskie dotyczące regulacji konfliktu w Donbasie. Poprzedni szczyt odbył się w październiku 2016 r., po czym rozmowy zostały zamrożone.

Źródło: Gazeta wyborcza.

Вогнеборці Чернівців та Польщі підписали договір про співпрацю

29 листопада 2019 року у Чернівцях відбулося офіційне підписання договору про співпрацю між Управлінням ДСНС України в Чернівецькій області та повітовим відділом Союзу Добровільної пожежної охорони Республіки Польщі в Ольштині.

- З кожною зустріччю наші міжнародні стосунки міцнішають, виникають спільні ідеї та нові плани, - зазначив начальник Управління ДСНС Сергій Михайлюк.

- Завдяки підтримці повітового відділу Союзу Добровільної пожежної охорони в Ольштині влітку нам вдалося організувати першу зміну міжнародного дитячого табору «Безпечне життя».

Представники Служби порятунку та їхні колеги в Польщі працюють над спільною метою - розширенням кордонів між вогнеборцями двох країн. Партнери поділилися, що мають ідеї щодо продовження роботи дитячого

табору в майбутньому, організації фестивалів дружин пожежних, проведення спільних навчань рятувальників України та Польщі. Також спільні зусилля партнери спрямовуватимуть на розвиток волонтерського руху рятувальників.

Управління ДСНС України в Чернівецькій області.

„CICHA NOC” to jednak z najpiękniejszych kołęd śpiewanych podczas Bożego Narodzenia. Choć wielu z nas uważa ją za polską kołędę, okazuje się, że jej korzeni szukać trzeba gdzie indziej. Cicha noc, czyli w oryginale Stille Nacht, po raz pierwszy została zaprezentowana 24 grudnia 19818 roku w austriackim Oberndorf bei Salzburg.

Cicha noc, święta noc
Pokój niesie, ludziom wszem
A u żłóbka Matka Święta
Czuwa sama uśmiechnięta
Nad dzieciątka snem
Nad dzieciątka snem

Cicha noc, święta noc
Pastuszkowie od swych trzód
Biegną wielce zadziwieni
Za anielskim głosem pieni
Gdzie się spełnił cud
Gdzie się spełnił cud

Cicha noc, święta noc
Narodzony boży syn
Pan wielkiego majestatu
Niesie dziś całemu światu
Odkupienie win
Odkupienie win

Cicha noc, święta noc
Jakż w Tobie dzisiaj cud
W Betlejem dziecina święta
Wznosi w górę swe rączęta
Błogosławi lud
Błogosławi lud

PRZYBIEŻELI DO BETLEJEM

Przybieżeli do Betlejem pasterze,
Grając skocznie Dzieciąteczku na lirze.

Chwała na wysokości,
chwała na wysokości,
A pokój na ziemi.

Oddawali swe ukłony w pokorze
Tobie z serca ochotnego o Boże!

Anioł Pański sam ogłosił,
Których oni nie słyszeli, jak żywi.

Dziwili się napowietrznej muzyce
i myśleli, co to będzie za Dziecię?

Oto mu się wół i osioł kłaniają,

Trzej królowie podarunki oddają.

I anieli gromadami pilnują
Panna czysta wraz z Józefem piastują

Poznali Go Mesjaszem być prawym
Narodzonym dzisiaj Panem łaskawym

My go także Bogiem, Zbawcą już znamy
I z całego serca wszyscy kochamy

LULAJŻE JEZUNIU

Lulajże Jezuniu to kołęda polska o charakterze kołysanki, powstała prawdopodobnie w drugiej połowie XVII wieku. Zapisy tekstu kołędy znajdują się m.in. w rękopisach przechowywanych w klasztorach benedyktynek w Staniątkach. Kołęda stanowiła inspirację dla wielu twórców, m.in. Fryderyka Chopina, Lucjana Rydla w "Betlejem Polskim", Jacka Kaczmarskiego. Kojarzona jest z polskością, więc do jej melodii niejednokrotnie układano związane z aktualnymi wydarzeniami nowe teksty o wymowie patriotycznej.

Lulajże Jezuniu, moja Perelko
Lulaj ulubione me Pieścidelko.
Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A ty, Go Matulu, w płaczu utulaj.

Zamknijże znużone płaczem powieczki,
Utulże zemdlone łkaniem usteczki,
Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A ty, Go Matulu, w płaczu utulaj.

Lulajże, piękniuchny nasz Aniołeczku,
Lulajże wdzięczniuchny świata Kwiateczku.
Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A ty, Go Matulu, w płaczu utulaj.

Lulajże, Różyczko najozdobniejsza,
Lulajże, Lilijko najprzyjemniejsza.
Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A ty, Go Matulu, w płaczu utulaj.

Lulajże, przesłiczna oczom gwiazdeczko,
Lulaj, najśliczniejsze świata słońeczko.
Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A ty, Go Matulu, w płaczu utulaj.

Cyt, cyt, cyt, niech zaśnie małe Dzieciątko,
Oto już zasnęło niby kurczątko.
Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A ty, Go Matulu, w płaczu utulaj.

ZACHOWANIE DOMOWNIKÓW przy stole wigilijnym od zawsze było wyrazem troski o urodzaj, obfitą vegetację roślin i powodzenie w pracach gospodarza. Po skonsumowaniu uroczystej wieczerzy ze słomy wydobytej ze snopków skręcano powrósełka i związywano je wokół drzew owocowych w sadzie, aby owoce dobrze obrodziły.Poza tym rzucano pod sufit pasmami słomy. Zwyczaj ten nazywany był „ciskaniem kop”. Dzięki niemu w nadchodzącym roku zboże miało być wysokie i kłóśne. Siano spod obrusu po wieczerzy Wigilijnej, albo zaraz po świętach dodawano do paszy krowom i koniom, aby dobrze się hodowały.

W intencji urodzaju na wschodnich obszarach kraju, w czasie Figurka wg wieczerzy na łyżce podrzucano kutię, bądź gotowany groch, aby leciały jak najwyżej i zostawały na suficie. Sposobem na zaklinanie urodzaju było wypowiadanie zwyczajowych formułek w czasie spożywania kolejnych potraw w tradycyjnych wiejskich domostwach. Taką formułą było np. składaj się kapustko, wiąż się groszku, rodzicie się ziemniaki – gdy te były akurat jedzone. Dopowiadano mnóż się zboże przy potrawach z mąki: kluskach, chlebie, kaszach. Dbając o zdrowie i dostatek żywności w nowym roku, zabronione było wstawanie od stołu w czasie trwającej wieczerzy. Ewentualne złamanie tej zasady groziło gubieniem się kur, brakiem chleba i chorobami nękającymi domowników w okresie oczekiwania na kolejną Wigilię.

Stół pozostawiany był w nieładzie po kolacji na całą noc. Leżało na nim wszystko; naczynia, łyżki, resztki potraw, chleb i okruszki z opłatków. Robiono tak, aby zmarłe dusze otrzymały swój świąteczny poczęstunek. Wymienione wyżej praktyki

nie są już na ogół stosowane. Można spotkać się z nimi głównie na wsiach, gdzie starsi ludzie wciąż robią to z przywiązania do tradycji. Niemniej jednak, nie są już traktowane z dawną powagą i pełnią rolę pamiątki po przodkach, albo zabawy. Często są rozpatrywane jako ciekawy zwyczaj przechodzący z pokolenia na pokolenie, albo zwykłe przyzwyczajenie. Dzięki nim Wigilia ma swój niepowtarzalny klimat. Obecnie zdarzają się rodziny, które po wieczerzy wkładają do portfela łuskę z karpia, albo kawałek ości, aby przez cały rok wypełniony był pieniędzmi. Z podobnego powodu poleca się posiadać przy sobie portfel z pieniędzmi w czasie samej kolacji.

Co powinno znaleźć się na wigilijnym stole?

Na pewno kapusta z grochem, pierogi z kapustą i grzybami, barszcz czerwony z uszkami, kompot z suszu, kluski z makiem, żur. I oczywiście ryba. Kiedyś świąteczne potrawy były o wiele skromniejsze niż dziś. Na stołach królowały kotlety z kaszy jęczmiennej z grzybami lub kasza jagłana z suszonymi śliwkami z zasmażką ze śmietany i oleju, oczywiście oleju swojej roboty. Dziś potrawy z kaszy są rzadkością.

12 potraw na Wigilię:

- Karp smażony lub karp w galarecie
- Barszcz z uszkami (wymienne żurek, zupa grzybowa, zupa owocowa, zupa rybna)
- Kapusta z grochem
- Pierogi z kapustą i grzybami
- Fasola z suszonymi śliwkami
- Paszteciki z grzybami
- Kasza z suszonymi grzybami
- Kotleciki z ryżu z sosem grzybowym
- Makiełki
- Kutia
- Zupa migdałowa
- Kulebiak z kapustą i grzybami

GAZETA POLSKA

Bukowiny

«Газета польська Буковини»
Реєстр. св-во серія ЧП №346-26р
Засновник:
Чернівецька обласне Товариство
польської культури
ім. А.Міцкевича

Wydawca:
Redakcja czasopisma
«Bukowina».

Projekt jest współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą za pośrednictwem Fundacji „Wolność i Demokracja” na realizację działania „Polska platforma medialna – Wschód – Ukraina 2019”

Rada Redakcyjna:
Władysław STRUTYŃSKI
Antonina TARASOWA
Regina KAŁUSKI
Olga RUSNAK
Maria MALICKA
Michał HRYZIUK

Adres redakcji:
58000 Czerniowce, ul. Ukrainśka 22 p. 22.
Адреса редакції: 58000 м.Чернівці,
вул.Українська, 22, к.22.
Tel.: 0372/ 52-47-37, tel./fax: (0372) 55-26-59.

Strona internetowa Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza oraz „Gazety Polskiej Bukowiny” www.bukpolonia.cv.ua

Zespół redakcyjny:
Antonina TARASOWA
(Redaktor Naczelny)
Władysław Strutyński,
Łucja Uszakowa,
Sergij Szwydiuk,
Artur Oskwarek,
Maryna Łysiuk,
Tomasz Kałuski,
Walentyna Karpiak.